10 GÖNÜLLÜ POLİTİKASI ÇERÇEVESİ

TOOLS FOR CITIZENS

Gönüllü politikanızın gönüllülerin katılımı hakkında açık bir değerler kümesine dayandırılması gerekecektir. Politika geliştirme sürecine bir değerler açıklaması üzerinde anlaşarak başlamak iyi bir fikirdir. Değerler açıklaması örgütünüzün tarihi perspektifi, daha geniş değerler ve inançlar sistemi ve/ya gönüllüleri dâhil etme gerekçenize dayanabilir. Politika çerçevenizi geliştirirken aşağıdaki fikirleri dikkate almalısınız:

- **Gönüllülüğün tanımı**
- **Gönüllüler için sigorta (sağlık, kaza)**
- **Gönüllünün masraflarını iade**
- **Gönüllülerin katkısı (kaç saat ve ne kadar süre ile)**
- **Ayrımcılık karşıtı politikalar (cinsiyet, yaş, kültürel arkaplan, vb. açısından gönüllülere karşı ve gönüllüler arasında)**
- **Eşit fırsatlar (her gönüllü için)**
- **Reddetme hakkı (gönüllü ne zaman bir işi reddedebilir?)**
- **Gönüllülerin karar verme süreçlerine katılımı (bir gönüllünün bir meseleyi ortaya atma ve hakkında konuşma/savunuculuk yapma hakkı var mıdır?)**
- **Gönüllünün görevden alınması (mümkün mü? ne zaman, neden ve nasıl?)**
- **Örgütü kim temsil edecek?**
- **Örgütte çıkar çatışmaları**
- **Gönüllülerin eğitimi (mesleki gelişim dâhil)**
- **Gönüllüler için destek ve gözetim sağlamak**
- **Gönüllüler için geri bildirim sistemi (bunun için bir yapı var mı? sonuçlar paylaşılıyor mu?)**
- **Gönüllülerin değerlendirilmesi**

1. Politika, gönüllülerin yaptığı kendine özgü katkının değerini bilmelidir.
"A Kasabası Topluluk Projesi gönüllülerin çalışmalarımıza katılmalarına değer veriyor çünkü onlar hizmet vermeyi amaçladığımız topluluğun ilgi alanlarını, ihtiyaçlarını ve kaynaklarını yansıtmaya ve tüm çalışmalarımıza benzersiz bir bakış açısı getirmeye yardımcı oluyorlar."

2. Politika; gönüllülerin statüsünü meşru ve ücretli personel kaynağını tamamlayıcı olarak tanımalıdır.
"A Kasabası Topluluk Projesi gönüllüleri, ekibimizin kendine özgü ama ücretli personel yanında tamamlayıcı bir rolü olan çekirdek bir parçası olarak tanıyor."

3. Politika; gönüllülüğün hem gönüllüler hem de yararlanıcı olarak örgüt için faydalı bir deneyim olduğunu kabul etmelidir.
"A Kasabası Topluluk Projesi'nin gönüllülerin becerilerinden, deneyimlerinden ve coşkusundan yararlandığı kadar, gönüllülerimizin de bu deneyimden kişisel faydalar elde edebilmeleri gerektiğine inanıyoruz. Gönüllüleri, iki tarafın da ihtiyaçlarının karşılanmasını temin edecek şekilde yönetmeye kararlıyız."

4. Ayrıca, bu bölüme örgütün nitelik, eşit fırsatlar, çeşitlilik, vb. konulardaki inançlarına ve bunların gönüllü katılımına nasıl uygulandıklarına dair bir açıklama da eklemelisiniz.
"A Kasabası Topluluk Projesi, farklılıkları barındıran ve kucaklayıcı bir topluluk içinde farklılıkları barındıran ve kucaklayıcı bir örgütlenme yaratmaya çalışmaktadır. Bu nedenle, yüksek nitelikli gönüllü çalışma fırsatlarına eşit erişimi ve tüm politika ve uygulamalarımızda gönüllülerimize eşit davranılacağını güvence altına almaya kararlıyız."

Hazırlık ve Planlama

Politikanın ele alması gereken diğer alanlar, örgüt fiilen gönüllüleri dâhil etmeye hazır olmadan önce oturtulması gereken etkinlik ve sistemlerdir. Hâlihazırda örgütünüzde gönüllüler aktifse bile gönüllüleri dâhil etme gerekçelerini çalışanlar, mevcut gönüllüler, yararlananlar, sendikalar, vb. ile konuşup gönüllü katılımının niteliği ve amacı hakkında anlaşmaya varmak önemlidir.

5. Politika, örgüt çalışmalarının, gönüllülerin katılımı ile nasıl genişletilebileceğini saptamalı ve bu fırsatların ücretli çalışanın (eğer varsa) işinin yerine geçmek yerine onu tamamlıyor olmasını temin etmelidir.
"A Kasabası Topluluk Projesi gönüllüler için örgütün çalışmalarını genişleten roller belirler. Gönüllüler örgütün her düzeyinde, ücretli personelin çalışmalarını tamamlayan ancak asla onların yerine geçmeyen rollerde yer alırlar."

6. Ayrıca, politika, herhangi bir personel anlaşmazlığında veya eyleminde gönüllülerin konumunu netleştirmelidir.
"Gönüllüler, bir işçi hareketi olduğunda ücretli çalışanın işini yapmak için kullanılmayacaklardır. Düzenli görevlerine devam edebilirler ancak ek görevler üstlenmeleri istenmeyecektir."

7. Politika, her bir rolün amacı ve ona ait olan görevler de dâhil olmak üzere, gönüllü rollerinin nasıl tanımlanacağını belirtmelidir.
"Tüm gönüllülere, rollerinin amacını, görevlerini ve ana beklentilerini özetleyen yazılı bir rol tanımlaması verilir. Bu rol, yılda en az bir kere gönüllünün gözetmeniyle birlikte gözden geçirilir."

8. Politika, gönüllülerin örgütten sigorta açısından hangi korumayı bekleyebileceklerini açıkça ortaya koymalıdır.
"A Kasabası Topluluk Projesi gönüllüleri örgütün kamu sorumluluğu ve kişisel kaza sigortası tarafından tam olarak korunmaktadır. Ancak, arabalarını kendi gönüllü işleriyle bağlantılı olarak kullanan sürücüler, sigorta kapsamının yeterliliği ve sürekliliğini güvence altına almak için kendi sigorta şirketlerini bilgilendirmelidirler."

9. Politika örgütün, hangi masrafların talep edilebileceği ve talebin nasıl yapılacağı dâhil olmak üzere, gönüllülere yaptıkları harcamaların geri ödenmesi konusundaki konumunu açıklamalıdır.
"A Kasabası Topluluk Projesi, talepler standart Masraf Talep Formu kullanılarak ve harcama kanıtı ile birlikte sunulduğunda gönüllülerin seyahat masrafları ve bağımlı bakım masraflarını karşılar."

10. Politikanın örgütü, gönüllülere örgüte alınma nedenleri olan işi yapmak için uygun kaynakları sağlama konusunda yükümlü kılması esastır.
"A Kasabası Topluluk Projesi, gönüllülerin rollerini yerine getirmelerini sağlayacak yeterli ve uygun tesis, ekipman ve kaynakları sağlamak için çaba gösterir."

11. Politika, gönüllülerin günlük yönetiminin sorumluluğunun nerede olduğunu, bu konuda bir çalışanı ya da çalışanları belirleyerek ve bu personele uygun eğitim verilmesiyle ilgili yükümlülüğü net olarak üstlenerek açıkça ortaya koymalıdır.
"Proje Yöneticisi, işbu politikanın uygulanmasının denetlenmesi ve gönüllülerle ilgili herhangi bir şikâyet veya hoşnutsuzluğun ele alınması da dâhil olmak üzere, gönüllü katılımının genel yönetiminden sorumludur. Gönüllü için belirlenmiş gözetmen; destek ve gözetim sağlar, eğitim gereksinimlerini saptar, masraf taleplerinin onay imzasını atar, vb. Bu görevleri yerine getirmeleri istenen tüm personele, gönüllülerin yönetimi, gözetimi, desteği ve eğitimi ile ilgili eğitim verilir."

Gönüllüleri Alınması ve Seçilmesi

Gönüllüleri çekmek ve dahil etmek çalışan alımından farklı bir süreç olsa da sahiden dahil edici olan adil, etkin ve şeffaf bir süreç sağlamayı hedeflemelisiniz. Uygulamada usulleri olabildiğince resmilikten uzak tutmayı istiyor olsanız da politikanızdaki minimum gereklilikleri dile getirmeniz bunların tutarlı olarak uygulanmasını güvence altına almanıza yardımcı olacağı için can alıcı önemdedir.

12. Politika, örgütün gönüllü alım yaklaşımını açıklığa kavuşturmak ve gönüllülük fırsatlarının topluluğun tüm kesimlerine nasıl erişilebilir kılınacağını açıklamak zorundadır.
"A Kasabası Topluluk Projesi, A kasabasının tüm insanlarına hizmet etmeyi ve onları temsil etmeyi taahhüt eder ve gönüllülerimiz arasında toplumun bütün kesimlerinin temsil edildiğini görmek ister. Gönüllülük fırsatlarının tanıtımı A kasabası çapında yaygın olarak yapılmaktadır ve gönüllü çağrı ve seçim materyallerini, istek halinde, herhangi bir birey ya da grubun erişebileceği bir formatta hazır bulundurmaya gayret gösteririz. Ayrıca, A Kasabası Topluluk Projesi, gönüllü ekibin oluşumunu, içinde az temsil edilen grupları saptayıp hedeflemek üzere düzenli olarak gözden geçirir."

13. Örgütün tüm gönüllüler için, role uygun ve -eşit fırsatlar açısından- en iyi uygulamaları yansıtan, üzerinde anlaşılmış bir gönüllülerle çalışma usulü olmalıdır.
"A Kasabası Topluluk Projesi gönüllü alımı ve seçiliminde adil, etkili ve açık bir sistem uygular ve bu süreçte toplanan tüm bilgileri gizlilikle ele alır. Tüm potansiyel gönüllüler, sunulan role uygun bir alım ve seçilim sürecinden geçeceklerdir. A Kasabası Topluluk Projesi; kayıt formları, referanslar ve gayri resmi sohbetler/görüşmeleri kullanır. Gönüllü rolün niteliğine bağlı olarak ek tedbirler uygulanabilir ve uygun durumlarda adli sicil kaydı denetimleri yapılır.
Süreç, uygun şekilde bilgilendirilmiş/eğitimli personel tarafından yürütülür ve her iki tarafın, gönüllülük fırsatlarının potansiyel gönüllünün beceri, nitelik ve ilgi alanları ile örtüşüp örtüşmediğini değerlendirmek için yeterli bilgi vermesine ve almasına olanak vermeyi amaçlar. Başarısız olursa bireylere alım sürecinin sonucu hakkında konuşmak ve bir A Kasabası Topluluk Projesi içinde ya da dışında mümkün olabilecek alternatifleri saptamak üzere fırsat verilecektir."

TOOLS FOR CITIZENS

Gönüllülerle İşbirliği

Bu bölüm gönüllüler örgütünüze dâhil olduktan sonra onlarla nasıl çalışmaya niyetli olduğunuzu belirginleştirecektir. İyi niyet tek başına başarı güvencesi olamaz ve hem örgütün hedeflerine ulaşması hem de gönüllülerin çıkar ve isteklerinin karşılanmasını sağlamak için elzemdir. Bu bölümü geliştirirken gönüllüler ve örgüt arasındaki ilişkinin gönüllü niteliğini unutmayın ve politikanın iki taraf için de yarar sağlayıcı olmasına dikkat edin.

14. Politika, her iki tarafın da beklentileri hakkında nasıl mutabık kalınıp iletişileceğini özetlemelidir.
"Gönüllülere hem gönüllü hem A Kasabası Topluluk Projesi'nin beklentilerini ve sorumluluklarını özetleyen yazılı bir karşılama mektubu verilir. Bu anlaşma, gönüllü ve onun gözetmeninin rızasıyla -yerleşme /deneme süresi (bkz. Madde 16) sonundaki ilk gözden geçirme toplantısı sırasında dâhil olmak üzere- her zaman gözden geçirilebilir."

15. Gönüllülerin üstlenilecek etkinlikler hakkında uygun bir şekilde bilgilendirilmeleri ve bunları güvenle yerine getirebilmeleri için kendilerine gerekli tüm bilgilerin verilmesi gerekir. Politika örgütü, uygun bir işe alıştırma prosedürü konusunda yükümlü kılmalıdır.
"Tüm gönüllülere gönüllü çalışmalarına başladıkları ilk altı hafta işe alışma süresi sağlanır. İşe alıştırma süreci: A Kasabası Topluluk Projesi hakkında arkaplan bilgileri verir; yapılarını ve usullerini açıklar; gönüllü rolünü ve çalışma ekibini anlatır ve masraflar gibi pratik konularla ilgili bilgiler dâhil, gönüllünün nasıl destekleneceğini özetler.
Alışma döneminde gönüllülere ilgili mevzuata, örgüt politikalarına ve uygulama kurallarına ilişkin yazılı bilgiler verilecektir. Ayrıca, Proje Yöneticisi ve/ya gözetmenle ile herhangi bir konuyu tartışabilme fırsatına sahip olacaklardır."

16. Bir yerleşme süresinin koyulması, yerleştirimin uygunluğunu/ilerlemesini değerlendirme fırsatı sağlaması ve herhangi bir sorunun erken bir aşamada çözülmesine olanak vermesi açısından yardımcı olur. Bir politika beyanı, bu usulün tutarlı bir şekilde uygulanmasını temin etmeye ve yeni gönüllülere böyle bir önlemin gerekçeleri konusunda güvence vermeye yardımcı olmalıdır.
"Yeni alınan tüm gönüllüler, süresi gönüllü işin niteliğine ve saatlerine bağlı olan bir yerleşme dönemine tabidir. Bu süre zarfında gönüllülere ek destek verilir ve gönüllü ile gözetmeni arasında, tüm tarafların yapılan düzenlemeden memnun olmasını sağlamak üzere bu yerleşme süresi sonunda bir gözden geçirme toplantısı yapılır."

17. Düzenli bir destek ve gözetim etkin ve motive bir gönüllülüğün sürdürülmesi için kilit önemdedir. Farklı gönüllüler ve gönüllü rolleri için ihtiyaç duyulacak destek ve gözetim düzeyi değişebilecektir. Politika örgütü her gönüllüye adı belli bir kişinin atanmasını sağlama yükümlülüğünü vermelidir.
"Tüm gönüllülere, çalışanlardan biri gözetmen olarak atanır (tabii acil bir durumda ya da atanmış gözetmen uygun değilse, Proje Müdürü ile de temasa geçilebilir). Bu kişi, gönüllü çalışma ile ilgili herhangi bir meselede günbegün yardım ve rehberlik sağlayabilir ve de gönüllünün düzenli olarak desteklenmesinden ve gözetilmesinden sorumludur. Bu destek ve gözetimin sıklığı, süresi ve formatına yerleşim/deneme süresi sonunda gönüllü ve gözetmeni arasında karar verilir."

18. Eğitim, gönüllülere yeteneklerini ve kişisel yetkinliklerini geliştirme olanağı sağlayacaktır. Örgüt, hangi temelde ve kime eğitim sunulacağına karar vermelidir. Açık bir politika beyanı, bu fırsatlara adil ve eşit erişimi güvence altına alacaktır.
"A Kasabası Topluluk Projesi gönüllülerin etkinliğini artırmaya kendini adamıştır. Gönüllüler, gönüllü işleriyle ilgili olduğunu hissettikleri herhangi bir kurum içi eğitim kursuna -gözetmenlerinin onayına ve boş yer olmasına bağlı olarak- gidebilirler.
Gönüllüler ayrıca gönüllü çalışma ile açık bir şekilde ilgili oldukları gösterilebilen dış kurslara katılmak üzere Proje Yöneticisine mali ve pratik destek için başvurabilirler. Dâhili veya harici, onaylanmış eğitim kurslarına katılan gönüllüler bunu normal gönüllü çalışma saatlerinde yapabilir ve ceplerinden yaptıkları harcamaları geri alma talebinde bulunabilirler."

19. Örgüt, gönüllülerle veya yaptıkları işlerle ilgili her türlü sıkıntıyı aşmak için adil, açık ve etkili bir şekilde düzenlemeler yapmalıdır. Aynı şekilde gönüllülerin, işlerinin herhangi bir yönü veya nasıl yönetildiğine dair hoşnutsuzluklarını ele almak üzere eşdeğer bir sürece erişimi olmalıdır. Böyle bir politikanın amacı, mümkün olan yerlerde iyi ilişkileri ve etkili gönüllülüğü koruyup sürdürürken ilgili tüm kişileri korumaktır.
"A Kasabası Topluluk Projesi, gönüllülerle olan ilişkimizin gönüllü doğasını, onların katılımını yönetmeye yönelik tüm politika ve usullerimizde yansıtmayı amaçlamaktadır. Bu nedenle, gönüllünün belirlenen gözetmeni, gönüllü tarafından ya da gönüllüye ve işine yönelik küçük şikâyet ve hoşnutsuzluklarda ilk kertede olağan destek ve gözetim usullerine başvurur.
Ancak, tüm paydaşlarımızın iyiliğini ve çıkarlarını koruma görevimizin farkındayız ve bu nedenle daha ciddi şikâyetler olduğunda resmi bir şikâyet prosedürü uyguluyoruz. Özellikle ciddi suçlar söz konusu olduğunda, Uygulama Kuralları'nda belirtildiği üzere, bu süreç atlanabilir ve/ya şikâyet konusu öznenin ayrılması istenebilir. Adli bir suçtan şüphelenildiği durumlarda, konu polise teslim edilecektir."

GÖNÜLLÜ KATILIMINI PLANLAMAK

20. Gönüllüler mümkün olduğu kadar örgütün tam bir parçası haline getirilmelidir. Politikanıza, gönüllüleri güncel olarak bilgilendirmek için özgül iletişim sistemleri, katkılarını takdir etmek ve tanıtmak için özel önlemler, karar verme süreçlerine katılma fırsatları, vb. sağlamak için bağlılık ifadenizi dâhil etmek isteyebilirsiniz.

"A Kasabası Topluluk Projesi gönüllülerin örgütün her düzeyinde yerine getirdiği asli rolü tanımaktadır. Bülten panoları, eposta ve aylık 'Gönüllü Güncelleme' haber sayfası da dâhil olmak üzere gönüllülerle uygun yollarla iletişim kurmaya çalışır. Ayrıca, gönüllülerin fikir ve görüşlerini düzenli aralıklarla sormanın öneminin farkında olarak yıllık bir gönüllü anketi düzenler ve her yerde öneri kutuları bulundurur. Gönüllülerden geri bildirim her zaman memnuniyetle karşılanır ve herhangi bir gönüllü aylık Yönetim Komitesi toplantısına temsilci olarak katılabilir."

21. Katılımlarının etkin bir şekilde izlenmesi için, gönüllülerin yaptıkları işin kayıtları tutulmalıdır.

"Gönüllülerin yaptıkları işleri ve nasıl yönetildiklerini etkin bir şekilde izleyebilmek için, tüm gönüllüler için kişisel bir dosya tutulur. Bu dosyada; iletişim bilgileri ve diğer ilgili kişisel bilgiler; başvuru ve seçilme sürecinin ayrıntıları; yapılan anlaşmalar; çalışılan saatler; destek ve gözetim faaliyetlerinin kayıtları; alınan eğitim ve gönüllüden ya da gönüllüye karşı şikâyetler veya hoşnutsuzluklar bulunur. Bu bilgilerin bir kısmı ve diğer ilgili bilgiler, bilgisayarlı kayıtlarda da kaydedilebilir. Bu bilgilerin tümü, Veri Koruma Yasası (1998) uyarınca ele alınır ve gönüllüler, kendi katılımlarıyla ilgili tüm bu bilgileri görme hakkına sahiptir."

Önemli Not:
Örnek değer beyanatları yalnızca ilgili kılavuz ilkelerin örneklendirilmesi için sunulmuş olup herhangi bir örgüt için standart ya da model olarak alınmaları kast edilmemiştir. Örgütünüzün doğası ve tikel gönüllü rolleri gereği, ele almak isteyeceğiniz başka meseleler olabilir.

Kaynak:
http://www.volunteernow.co.uk/